

v Ljubljani o šolskem letu 1893/94. Na svetlo dal c. kr. direktor Ivan Šubic. V Ljubljani 1894. Založili c. kr. obrtni strokovni šoli. Natisnila Ig. pl. Kleinmeyr & Fed. Bamberg. Str. 38. — Zanima nas najbolj slika „lesenega stropa iz l. 1638. v Kranju“ iz iste hiše, iz katere so bila v lanskem izvestju narisana vrata. Učencev je bilo koncem leta 109, učenk pa 57.

Ruska književnost.

(Priobčil V. Bučar.)

Materiali dlja slovarja drevne-russkago jazika po pismenim pamjatnikam. (Tvarina za slovar staro-ruskega jezika po pismenih spomenikih.) Trud I. I. Sreznjevskago. T. I. A. — K. Spb. 1893.

Proti koncu preteklega leta so izdali prvi snopič velikega dela pokojnega akademika I. I. Sreznjevskoga. Tvarino za to delo je nabiral celo drugo polovico svojega življenja. Najprej čitamo predgovor, v katerem nas seznanja s postankom in nadaljevanjem celega dela. Slovar je bil začet koncem 40. leta. Najprej je mislil Sreznjevski sestaviti slovar k posameznim rokopisom, kakor so delali tudi drugi. Tako je n. pr. A. N. Pipin sestavil slovar za novgorodski rokopis, P. A. Lavrovskij za novgorodski in pskovski letopis; U. G. Černiševskij za ipatevski rokopis itd. Popolni slovar dovršiti je sklenil še-le v petdesetih letih. A še takrat ni bil gotov načrt tega dela: ni bilo še rešeno vprašanje, iz kakih spomenikov bi jemal besede: ali samo iz ruskih ali tudi iz jugoslovanskih spomenikov? Deset let poznej je bil dovršen načrt. Sreznjevski je mislil jemati tudi besede iz sedanjega jezika. Določeno je bilo, da bo jemal slovar besede iz spomenikov XI.—XIV. veka vse brez izjeme in ob jednom vse, kar pojasnjuje besede; spomenike XV.—XVIII. veka pa da bo porabljal za pojasnjevanje staro-ruskega jezika. Izpisovalo se je jako previdno in natančno, da se je tako pokazal jezik ruskega naroda v XIV. in XV. veku. Zgodnja smrt ni dala Sreznjevskemu izpolniti, kar je namerjal. Slovar je ostal nedovršen. „Akademija nauk“ je dala to delo nadaljevati in I. del tiskati po načelih Sreznjevskoga.

V. L. Veličko je izdal dve zbirki pesmij: **Vo-stočne motivi**, drugo izdanje in **Vtoroj sbornik stihotvorenij**. Pesmi so satirične, a niso hude in ostre.

Stihotvorenija i pisma A. V. Kolcova, izdanija pod redakcijo A. J. Ljaščenk. Sbiografič. očerkom i primječanijami. Spb. 1893. — Dela A. V. Kolcova so končala vrsto ruskih pisateljev, katera so bila priložena listu „Sjever“-ju l. 1893. Ta izdaja je veliko boljša od vseh dosedanjih tega slavnega ruskega pesnika. Urednik je imel na razpolago veliko rokopisov, kateri so lastništvo imperatorske javne knjižnice; P. I. Daškova in V. J. Isajeva. Ljaščenk je vse to dobro porabil in tako napravil najboljši tekst del A. V. Kolcova. V opazki so najvažnejše varijante. Pridejana so pisma A. V. Kolcova, katera so sedaj prvič zbrana v jedno zbirko.

Na dobruju pamjat iz russkih pisatelej. Kniga dlja semejnago čtenija. Sostavljena L. P. Nikiforovim. Moskva. 1894. — Nikiforov je izdal to zbirko v dobrodelne namene. Izbral je sestavke in pesmi boljših pisateljev. Izmed pisateljev naše dōbe so najbolj zastopani: L. Tolstoj, D. Mamin-Sibirjak, Apuhtin, Drožin i. dr. Vsi živeči pisatelji so poslali sestavke, ali so dovolili, da se že natisnjeni pretiskajo.

I. Salov je izdal povest iz petrograjskega življenja z naslovom: **Njutnij ugolok**.

N. Karačebkij: **Gospodin Arskov** in P. V. Bezoluzov zgodovinski roman: **Ženih dvuh nevjest**.

Pjesmi russkago naroda. Sobrani v gub. Arhangeluskaj i Oloneckaj v 1886 god. Zapisali: M. Istonin i O. Ljutš. Spb. 1894. — Ta knjiga ima narodno rusko poezijo, zbrano v l. 1886. od komisije, poslané v severne gubernije na troške carjeve. Obiskali so 35 mest in zapisali 183 pesem. Namen komisije je bil zapisavati stare pesmi; novejših pesem, katere so namreč razširjene sedaj, nahajamo prav malo. Škoda, da so pesmi izdane skoro brez pojasnila. Na podlagi dobrega poznavanja je dokazal Istonin, kakor so trdili tudi že prej, da pri Rusih pada narodna pesem.

U m e t n o s t.

Glasba.

Slovenske narodne pesmi harmonizoval in za koncert priredil Mat. Hubad. Založila „Glasbena Matica“ v Ljubljani 1894. Lastnina „Glasbene Matice“. Vsako pomnoževanje je po zakonu prepovedano. Partitura in glasovi se dobivajo pri „Glasbeni Matici“ v Ljubljani. Cena: partitura s šestimi glasovi à 1 gld. 20 kr., posamezni glasovi

à 10 kr. — „Glasbena Matica“ je sicer izdala že mnogo narodnih pesmij, vendar zasluđuje ta zbirka posebno pozornost. Dočim se v prejšnjih zbirkah kaže narodna pesem v svoji prirodni prostosti, prirejena je tu za umetno izvežban zbor. Seveda mora pri tem narodna pesem kot taka nekaj izgubiti: pri vsakem glasu se čuti osební čut uglasbovalca, in zato se te skladbe ne morejo imenovati čista last narodova. Vendar je jedro pesmij skoro

neizpremenjeno, umetno harmonizovanje se ga le ozko oklepa. Nekatere izpremembe so pa tako srečne, da smo lahko hvaležni uglasbovalcu, da nam je olikal obliko teh pesmij. V obče pa želimo, da bi nam naš glasbeni zavod oskrbel ročno izdajo tako harmonizovanih pesmij, kakor je n. pr. najnovjša hrvaško-slovenska pesmarica „Kolo“, kar bi i društvu i pevcem provzročilo manj stroškov, nego posamezne izdaje dragocenih, krasno opravljenih skladb.

Trije jahači (tri jezdcí). Melodramna pesem N. Lenaua (slovenski prevod A. Funteka, český překlad A. Klášterského) za klavir zložil K. Hoffmeister. Založila L. Schwentnerjeva knjigarna v

Brežicah (ob Savi). Cena 50 kr. — Melodram zahteva živo epično predavanje, med katero so vpleteni lirični odstavki; zato mu najbolj ugaja balada. Tudi tu je balada, a težkoče so izredno velike. Kar pesnik, najbolje izraža s kratko besedo, mora glasbenik široko slikati: glasba potrebuje časa. Tu pa je pesnik, da izrazi skrito grozo, nalašč rabil jako kratek zlog, in to ni ugodno melodramu. Pač je glasbeno slikanje prizorov jako značilno in krepko, a glasbenik se ni mogel razviti, ampak je moral hiteti za pesnikom. Tudi hreščanje lačnih jastrebov ni baš ugoden predmet glasbi, zlasti za konec ne. — Predaval se bo pa melodram lahko, ker je kratek in glasba primerna besedam. E. L.

Razne stvari.

Narodno blago.

Nekoliko belokranjskih vraž in praznih ver.

Vile.

Vile so prebivale najrajše ob studencih. Tu so jih videli večkrat ljudje, kako so prale, česale se, predle in šivale. Tu so čuli ljudje tudi večkrat godbo. Igrale so Vile. Jedenkrat jih je videl deček, ki je prišel z barilom po vode na studenec. Ko jih zagleda, pozdravi jih: „Hvaljen bodi Jezus Kristus! Dober večer, hladna voda!“ Na ta pozdrav so vse izginile.

Prebivale so tudi po jamah. Videli so jih večkrat v skórečji jami.

Imele so pa Vile tudi svoje otroke. Nekoč so pasli pastirji goved, med katero je bil tudi bik. Hipoma se jim prikaže malo dete, zal deček, ki je bil star okoli treh let in bel kakor sneg. Bil je zelo lep, da so se mu vsi čudili. Ko ga bik ugleda, spusti se proti njemu. A dete izgine. Bilo je Vilino dete.

V bedenjski lozi je našla žena v grmlju speče dete. Temu je napravila iz kit hlad, da ne bi solnce sijalo na-nje. Kmalu na to je prišla mati — Vila. Ko je videla, kaj je napravila žena njenemu detetu, vpraša jo, kako plačilo hoče za svojo dobroto. A ta ni hotela ničesar. Kasneje se je seveda kesala, ker bi ji bila dala Vila, karkoli bi bila hotela.

Tesarji so šli ponoči domov in prišli do Kolpe. Ker je bila pa voda narastla, niso si upali čez njo in so prespali v lóvnicah na travniku. Po noči pa so videli, kako so prignale krasne Vile svoje blágo k vodi napajat. Blágo je bilo lepo rdeče. A ko se je zora zaznala, izginile so.

Drugikrat so spali drvarji v lozi. Po noči nastane mahoma strašen vihar, ki je kar drevesa lomil in ruval. Drvarji so bili prav veseli, češ, nam vsaj ne bo treba bukev sekati. A ko se zjutraj

vzbudé, vidijo, da je vse v najlepšem redu in ni ne jednega drevesa na tleh. Vse to so delale Vile.

Vile so sedaj sicer izginile, a bodo zopet prišle, kadar bodo ljudje bolj pobožni in pošteni.

V Adlešičih zapisal I. Š.

Naše slike.

Vojvoda Albreht, imenovan „s kito“, III. v vrsti vojvod istega imena, sin Albrehta II. Modrega ali Hromega, bil je porojen l. 1349. in bil torej za dve leti starejši od brata Leopolda III. Umrl je šele l. 1395., torej devet let poznej od brata. O njegovem značaju govori in bode še govorila naša povest: Gospa s pristave. Med drugimi posebnostmi je imel tudi lase spletene v veliko kito, ki bi bila v veselje vsaki ženski. Prebil je mnogo težav in sitnostij, a v obče je bil vrl mož, dober značaj, ki je svojim podložnikom želel sreče in mirú. — Slava Francu Jožefu! Ta slika nam kaže živo podobo in sicer alegorijo, katero so po navodu gosp. Antona Jeločnika predstavljali otroci v Litiji v gostilnih prostorih gospoda Oblaka dné 17. vel. srpana minulega leta v proslavo rojstvenega dné Nj. Veličanstva, našega premilostljivega cesarja Franca Jožefa I. Ugajala je obilnemu zbranemu občinstvu tako, da so jo pozneje, dné 8. kimovca, ponovili gledalcem v prijetno zabavo. S to sliko proslavlja tudi naš list po svoje cesarjev rojstveni dan, dan 18. tega meseca, in kliče: Bog ohrani našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I.! — Jezus, Marija Magd. in Marta. Razlago za to prekrasno sliko slišijo dragi čitatelji v evangeliju, ki se čita v praznik Marijinega vnebovzeta. Čitatelji tu lahko občudujejo umno in vendar preprosto sestavo oseb in drugih predmetov, živahne in pomenljive izraze, nebeško milino Izveličarjevo in vzorno lepoto obeh poslušalk. Omenjamo, da je zlasti v Mariji, ki sedi ob nogah Gospodovih, nenavadno dobro zadet jutrovski ali orientalski značaj.